

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

Lokalitu umístěnou na pozvolném východním svahu Velkého Kosíře v nadmořské výšce mezi 290 až 310 m n. m. popsal v roce 1909 A. Gottwald, který zde rozpoznal osídlení kulturou s lineární keramikou, kulturou lengyelskou, slezskou a pozdně laténskou (Gottwald 1909, 1931). Místo nálezů se nacházelo poblíž západního okraje výrazné kulturní vrstvy, kterou zde polykulturní osídlení zanechalo; je určeno bodem na ZM 1 : 10 000, listu 24-22-22 o souřadnicích 135 mm od Z s. č. a 279 mm od J s. č.

Popis nálezů: Jedná se o štíhlou sekerku „lužického“ typu s ovalným oválným ústím tuleje o maximálním průměru 33 mm, které je níže lemováno horizontálním žebrem. Další žebra obloukovitě sledují boky těla sekerky. Ouško, umístěné pod okrajem tulejky, je pokřivené a lehce poškozené, ostří je nepatrně odsazené od těla a je šikmé (zbroúšené?). Povrch sekerky je pokryt patinou. Délka celé sekerky je pouhých 64 mm. Typologicky by bylo možné tuto sekerku zařadit do Říhovského skupiny XII, podskupiny B, 3. typu, varianty s/e (Říhovský 1992). Sekerku lze datovat do období mladších popelnicových polí - konkrétně do slezské kultury (Říhovský 1992).

Michal Přichystal, FF MU Brno

Literatura:

Gottwald, A. 1909: Nové nálezy předhistorické z okolí Prostějova i odjinud. ČVMSO XXVI 1 a 2., 1-11, 69-80.

Gottwald, A. 1931: Můj archeologický výzkum. Prostějov

Říhovský, J. 1992: Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren. PBF IX 17, 178-255. Stuttgart

Resumé:

Slatinice (Bez. Olomouc). „Vinohrádky“. Jüngerer Urnenfelderzeit (Schlesische Kultur). Tüllenbeil. Oberflächebegehung.

SLAVKOV (okr. Vyškov)

J od města. Starší doba bronzová. Objekt. Záchranný výzkum.

V září 1996 byla v polích J od Slavkova při hloubení rýhy pro plynovod (Slavkov-jih) narušena jedna sídlištní jáma kónického profilu (ZM ČR 1:10 000, list 24-43-09, 150 mm od Z s. č. a 143 mm od J s. č.). Ze zásypu objektu pochází jeden atypický zlomek keramiky, který lze rámcově zařadit do starší doby bronzové.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé:

Slavkov (Bez. Vyškov). Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

SOBOTOVICE (okr. Brno-venkov)

Sobotovice I. Starší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Sobotovice II „Za vinohrady“. Starší doba bronzová (kultura únětická a věteřovská skupina), Sídliště, výrobní areál. Nedatovaná dna peci vyplněná železnou struskou. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo, uzavřené mezi objednatelem - SIU Brno a zhotovitelem - ÚAPP Brno, byly sledovány veškeré skryvky nadložních vrstev na celé trase R/52 mezi Pohořelicemi a Rajhradem. Na katastru obce Sobotovice bylo zjištěno pravěké osídlení ve dvou tratích, označených pro potřebu archeologické evidence Sobotovice I. a II.

SOBOTOVICE I. Lokalita se nachází v západní části katastru obce, na jihovýchodním výběžku návrší obtékaného Šatavou a Syrůvkou v nadmořské výšce cca 226 m. Toto návrší bylo prořáno zářezem pro tzv. „německou dálnici“, při jehož hloubení byla patrně značná část pravěkého sídliště zlikvidována. Současná komunikace využila tohoto zářezu, pouze byl na severozápadním okraji mírně rozšířen. Právě při tomto rozšiřování byly dne 8. 3. 1995 zjištěny tři až čtyři pravěké jámy. Jejich výzkum musel být kvůli nepříznivému počasí odložen a až dne 28. 3. mohla být jedna z nich prozkoumána. Jednalo se o typickou zásobní jámu, obsahující nepočetný, ale spolehlivě datovatelný keramický materiál kultury únětické. Ostatní jámy již byly při dalším postupu zemních prací značně porušeny a nepodařilo se z nich získat žádný archeologický materiál. Přesná poloha naleziště je na ZM ČSSR 1 : 10 000 list 24-34-19 určena bodem vzdáleným 118 mm od Z s. č. a 13 mm od J s. č.

SOBOTOVICE II. V severní části katastru obce v trati „Za vinohrady“, v nadmořské výšce 240 m., na plošině vymezené směrem k jihozápadu strmými svahy spadajícími k toku Syrůvky. Na ZM ČSSR 1 : 50 000, list 24-34 Ivančice, je tato poloha určena bodem vzdáleným 91 mm od J s.č. a 164 mm od V s.č. Během sledování zemních prací na rozšíření terénního zářezu vyhloubeného mezi lety 1939 až 1941 pro „německou dálnici“ bylo zjištěno, že zmíněný zářez prořal pravěké sídliště tak, že početnější kumulace pravěkých objektů se nacházela na jeho jihovýchodní hraně (k 500 až k 536), zatímco na severovýchodní hraně se vyskytovaly pouze sporadicky (k 600 až k 607). Zjištěné pravěké osídlení z převážné části spadá do období kultury únětické a věteřovské. Výjimku tvoří významný nález spodních částí či den nístěji železářských pecí, poprvé dokládající místní pravěkou respektive raně historickou železářskou výrobu v dané oblasti. Pro nedostatek spolehlivého datovacího archeologického materiálu je však nebylo možné blíže časově zařadit.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé:

Sobotovice I. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Sobotovice II „Za vinohrady“. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Hlinky. Věteřovská skupina. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dne 29.6. 1996 došlo k záchrannému archeologickému výzkumu v hliníku cihelny ve Tvarožné u Brna. Po dohodě s majitelkou pozemku pí. Křížovou byly provedeny potřebné sondážní práce. Jednalo se o dva objekty z doby bronzové, které byly již dříve narušeny při těžbě spraši pro výrobu cihel. Oba zmíněné objekty byly objeveny již v roce 1995 při průzkumu půdních profilů ve stěnách hliníku. V roce 1992 byl prováděn na východním okraji jámy hliníku povrchový sběr ze kterého pochází zlomky keramiky z období kultury podolské, horákovské (Kos, Černík) a doby hradištní. Tento výzkum navázal na předchozí akci, která zde byla prováděna AÚ ČSAV Brno roku 1978 (M.Geisler).

Na SV okraji hliníku byly těžbou spraše narušeny dva pravěké objekty. Jednalo se o zbytky zásobních jam jejichž horní části byly odříznuty těžebním strojem.

Tento záchranný výzkum přinesl nový poznatek o rozsahu osídlení věteřovské skupiny v oblasti na východ od Brna. Lokalita se nachází na severním okraji obce Tvarožná u Brna. Jedná se o polohu nižinného charakteru situovanou na jižním svahu v blízkosti Tvaroženského potoka, který je vzdálen od lokality asi 200 metrů. Zkoumané objekty představují dvě jámy kulatého tvaru a charakteristického lichoběžníkovitého průřezu. Oba objekty byly umístěny v těsné blízkosti vedle sebe v ose SV - JZ. Podle keramického